

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

MEHMET NURİ ÖZEN -TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no:37619/05)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

2 Şubat 2010

İşbu karar AİHS'nin 44/2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (37619/05) no'lu davanın nedeni, T.C. vatandaşı Mehmet Nuri Özen'in (başvuran) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 7 Eylül 2005 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi - AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Başvuran, İzmir Barosu avukatlarından T. Aslan tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran, 1976 doğumludur. Başvuran PKK üyesi olmaktan İzmir F Tipi Cezaevi'nde ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmıştır. Belirtilmeyen bir tarihte, başvuran, gazeteye iletmek üzere cezaevi yönetimine bir faks göndermiştir.

6 Temmuz 2005 tarihinde, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazına ilişkin kanunun 68/3 maddesi, Cezaevlerinin Yönetimine ilişkin düzenlemenin 147. maddesi Adalet Bakanlığı Cezaevleri Genel Müdürlüğü'nün 22 Mart 2002 tarihli ve 8-43 sayılı genelgesi uyarınca Cezaevi Disiplin Komisyonu sözkonusu faksın içeriğinin sakıncalı olduğuna kanaat getirmiştir. Sonuç olarak, Disiplin Komisyonu, faksın gönderilmesini yasaklamış ve faksın yok edilmesine karar vermiştir.

Aynı gün başvuran, sözkonusu karara itiraz etmiştir.

14 Temmuz 2005 tarihinde, İzmir İnfaz Hakimliği, sözkonusu başvuruyu reddetmiştir.

29 Temmuz 2005 tarihinde, başvuranın başvurusu üzerine toplanan İzmir Ağır Ceza Mahkemesi, sözkonusu başvuruyu reddetmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, faksının bir gazeteciye iletilmemesinin, AİHS'nin 8. , 9. ve 10. maddelerini ihlal ederek haberleşme özgürlüğü hakkına yönelik bir müdahale oluşturduğunu iddia etmektedir. AİHM, sözkonusu şikayetin AİHS'nin 8. maddesi kapsamında incelenmesi gerektiği kanaatindedir.

Hükümet, sözkonusu iddiaya karşı çıkmaktadır.

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

Esas ile ilgili olarak, AİHM, faksın gönderilmemesinin, AİHS'nin 8/2 maddesi uyarınca, başvuranın haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına yönelik bir müdahale oluşturduğu hususunun taraflar arasında ihtilaf konusu olmadığını kaydetmektedir. Hükümet, sözkonusu değerlendirmeyi benimsemektedir ve konuya ilişkin yerleşik içtihadından doğan temel ilkeleri hatırlatmaktadır (bkz, özellikle, *Calogero Diana-İtalya*, 15 Kasım 1996; *Silver ve diğerleri-Birleşik Krallık*, 25 Mart 1983 ve *Campbell-Birleşik Krallık*). AİHM, davayı ilkeleri ışığında inceleyecektir.

Bu bağlamda AİHM, ihtilaflı müdahalenin, daha önce, yetkililerin bu alandaki takdir paylarının ölçüsünü ve şekillerini yeterince açıklamadığı tespitinde bulunduğu Cezaevleri ve Cezaların İnfazına İlişkin Yönetmeliğin 147. maddesine dayandığını gözlemlemektedir. AİHM, uygulamada da sözkonusu eksikliğin giderilmediğini belirtmiştir (sözü edilen *Tan*). Bununla birlikte, mevcut davada AİHM, sözkonusu müdahalenin, içeriği nedeniyle faksın gönderilemeyecek nitelikte olduğunu belirten 5275 sayılı yasanın 68/3 maddesine dayandığını da kaydetmektedir. Dolayısıyla AİHM, dava koşullarında, müdahalenin iç hukukta yasal bir dayanağının bulunduğu kanaat getirmektedir.

İhtilaflı müdahalenin öngörülebilirliğine ve meşruluğuna ilişkin olarak, AİHM, gereklilik kapsamında ulaştığı sonuçlar ışığında, sözkonusu sorunları incelemeye gerek olmadığı kanaatindedir (*Fazıl Ahmet Tamer-Türkiye*, başvuru no: 6289/02, 5 Aralık 2006 ve *Ekinci ve Akalın-Türkiye*, başvuru no: 77097/01, 30 Ocak 2007). Bu itibarla AİHM, gereklilik kavramının, zorunlu sosyal bir ihtiyacın varlığını özellikle izlenen amaçla müdahalenin orantılılığını belirttiğini hatırlatmaktadır.

Bu bağlamda AİHM, tutukluların yazışmalarının bazı kontrollerden geçirilmesinin gerektiğini ve tutukluluk halinin olağan ve makul gerekçeleri göz önüne alındığında, sözkonusu kontrollerin AİHS'ye aykırı olmadığını kabul etmektedir (sözü edilen *Silver*). Böyle bir kontrolün genel anlamda hoşgörü sınırını belirlemek için, yazışma imkanının tutuklu açısından kimi zaman dış dünya ile tek bağlantıyı oluşturduğunu unutmamak gerekmektedir (sözü edilen *Campell*).

Mevcut davada, sözkonusu faks dosyada bulunmadığından, AİHM, faksın içeriği hakkında tam olarak bilgi sahibi olamamıştır. Ancak, ulusal mahkemelerin kararlarının

hükümleri okuduğunda, AİHM, sözkonusu faksın, Abdullah Öcalan'ı Kürt halkının lideri olarak tanımladığını, tutukluluk koşulları ile ilgili istekleri hususunda basın dikkatini çekmeye çalıştığını ve tek kişilik hücre sistemini eleştirdiğini kaydetmektedir. Nitekim AİHM, daha önce, “yetkililerin aşağılamalarına dikkat çekme amacı taşıyan” veya “ cezaevi yetkilileri hakkında kasten hakaret içeren terimler kullanılan” şahsi mektupların engellenmesinin “demokratik bir toplumda gerekli” olmadığına kanaat getirdiğini belirtmektedir (sözü edilen *Silver ve diğerleri*). Mevcut davada AİHM, sözkonusu sonuçtan sapmak için hiçbir neden görememektedir.

Dolayısıyla AİHS'nin 8. maddesi ihlal edilmiştir.

Aynı olayları temel alarak, başvuran, AİHS'nin 6. , 13. ve 14. maddelerinin ihlalinden şikayetçi olmaktadır. AİHS'nin 8. maddesi kapsamında ulaştığı ihlal tespitini göz önüne alan AİHM, işbu dava ile ortaya konan hukuki sorunu incelediğine kanaat getirmiştir. AİHM, şikayetlerin geri kalan kısmını ayrıca incelemeye gerek olmadığı değerlendirmesinde bulunmaktadır (*Kamil Uzun-Türkiye*, başvuru no: 37410/97, 10 Mayıs 2007).

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, 5.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet, sözkonusu iddiaya karşı çıkmaktadır.

AİHM, ihlal tespitinin ileri sürülen manevi tazminat için yeterli adil tatmin oluşturduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır (sözü edilen *Tan*).

B. Yargılama masraf ve gideri

Başvuran, AİHM önünde yapmış olduğu yargılama masraf ve gideri için 650 Euro ve avukatlık ücreti için 3.500 Euro talep etmektedir. Başvuran avukatın yapmış olduğu çalışma saatlerinin dökümünü belge olarak sunmaktadır.

AİHM içtihadına göre bir başvuran yargılama masraf ve giderlerinin geri ödemesini ancak gerçekliği, gerekliliği ve oranlarının makul yapısı ortaya konduğu sürece elde edebilir. Mevcut davada sahip olduğu unsurları ve yukarıda sözü edilen kriterleri göz önüne alan AİHM, AİHM önündeki yargılama için başvurana 1.000 Euro ödenmesinin makul olacağı değerlendirmesinde bulunmaktadır.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizinin Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenmesine hükmetmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun AİHS'nin 8. maddesi kapsamında yapılan şikayete ilişkin kısmının *kabuledilebilir* geri kalan kısmının *kabuledilemez* olduğuna;

2. AİHS'nin 8. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. Şikayetlerin geri kalan kısmının ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;

4. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Türk Lirası'na çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından başvurana 1.000 Euro (bin Euro) yargılama masraf ve gideri *ödenmesine*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;

5. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 02 Şubat 2010 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.